יד: ביצה פרק ראשון ביצה

רבא אמר. לעולם מה טעם קאמר ושוב כתישה לא שריא ואפילו בקטנה ומיירי להו לבני מ"י שיש להם עבדים שמזלגים בדבר כך פירש הקונטרס:

הבורר קטניות ביו"ט בית שמאי אומרים בורר אוכל ואוכל. ולפי היינו ברירה וכו' ותימה דבמסכת שבת (דף קלח.) קאמר מה דרכו של בורר טולו האוכל ומניח הפסולת והכא משמע שאין ברירה בכך דקרי ליה שנוי וי"ל דהתם ה"פ טולו האוכל עצמו ומניח הפסולת פירוש יזרוק אותו ומכל מקום פסולת מתוך האוכל הוי ברירה אי נמי התם שהפסולת מרובה על האוכל ואז ודאי הוי אוכל מתוך הפסולת דרך ברירה אבל הכא מיירי שהאוכל מרובה על הפסולת ואז הוי פסולת מתוך האוכל דרך ברירה וכגמ' דפרץ דפסולת מרובה על האוכל מי איכא מאן דשרי ברירה אבל אוכל לא שרי דנפיש בטרחא ווטר בשיעורא. ובקונ' ובתמחוי אבל לא בטבלא ולא בנפה ולא בכברה רבן גמליאל אומר אף מדיח ושולה:

גמ' תניא אמר רבן גמליאל בד"א כשהאוכל מרובה על הפסולת אבל פסולת מרובה על האוכל דברי הכל נוטל את האוכל ומניח את הפסולת פסולת מרובה על האוכל מי איכא מאן דשרי לא צריכא דנפיש בטרחא וווטר בשיעורא: רבן גמליאל אומר אף מדיח ושולה: תניא אמר רבי אלעזר בר' צדוק כך היה מנהגן של בית ר"ג שהיו מביאין דלי מלא עדשים ומציפין עליו מים ונמצא אוכל למטה ופסולת למעלה והתניא איפכא לא קשיא הא בעפרא הא בגילי:

מתני' בית שמאי אומרים אין משלחין ביום טוב אלא מנות וב"ה אומרים משלחין בהמה חיה ועוף בין חיין בין שחוטין משלחין יינות שמנים וסלתות וקטניות אבל לא תבואה ורבי שמעון מתיר בתבואה: **גמ'** תני רב יחיאל ובלבד שלא יעשנו בשורה תנא אין שורה פחותה משלשה בני אדם בעי רב אשי תלתא גברי ותלתא מיני מאי תיקו: רבי שמעון מתיר בתבואה: תניא רבי שמעון מתיר בתבואה כגון חטין לעשות מהן לודיות שעורים ליתן לפני בהמתו עדשים לעשות מהן רסיסין: **מתני'** משלחין כלים בין תפורין בין שאינן תפורין ואע"פ שיש בהן כלאים והן לצורך המועד אבל לא סנדל המסומר ולא מנעל שאיני תפור ר' יהודה אומר אף לא מנעל לבן מפני שצריך אומן זה הכלל כל שנאותין בו ביו"ט משלחין אותו: **גמ'** בשלמא תפורין חזו למלבוש שאין תפורין נמי חזו לכסויי אלא כלאים למאי חזו וכי תימא חזו למימך תותיה והתניא אבל אתה יכול להציעו תחתיך אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן שמא תכרך לו נימא על בשרו וכ"ת דמפסיק מידי ביני ביני והאמר ר' שמעון בן פזי א"ר יהושע בן לוי אמר ר' יוסי בן שאול אמר רבי משום קהלא קדישא דבירושלים אפי' עשר מצעות זו על גבי זו וכלאים תחתיהן אסור לישן עליהם (משום שנאמר לא יעלה עליך) אלא בוילון והאמר עולא מפני מה אמרו וילון טמא מפני שהשמש מתחמם כנגדו אלא שנתן כנגד אמר כיוצא בו: **אסור לישן עליהם.** מדרבנן: **בוילון.** שראוי לפרסו כנגד הפתח: **מפני מה אמרו וילון טמא.** מקבל טומאה ולא עשאוהו כמ' ממחיצות הבית שאינן מקבלות טומאה: **מפני שהשמש מתחמם כנגדו.** מתעטף בשוליו לפיכך יש תורת כלי עליו וכיון דמתחממים כנגדו אסור לעשותו כלאים:

רבא אמר אלא קשיא הא לן והא להו רב פפי אקלע לבי מר שמואל אייתי ליה דייסא ולא אכל ודלמא במכתשת קטנה עבדוה דחזייה דהוה דייק טפי ודלמא מאתמול עבדוה דחזייה דהוה קליף צהריה ואי בעית אימא שאני בי מר שמואל דאיכא פריצותא דעבדי: **מתני'** הבורר קטניות ביום טוב בית שמאי אומרים בורר אוכל ואוכל ובית הלל אומרים בורר כדרכו בחיקו ובתמחוי אבל לא בטבלא ולא בנפה ולא בכברה רבן גמליאל אומר אף מדיח ושולה: **גמ'** תניא אמר רבן גמליאל בד"א כשהאוכל מרובה על הפסולת אבל פסולת מרובה על האוכל דברי הכל נוטל את האוכל ומניח את הפסולת פסולת מרובה על האוכל מי איכא מאן דשרי לא צריכא דנפיש בטרחא וווטר בשיעורא: רבן גמליאל אומר אף מדיח ושולה: תניא אמר רבי אלעזר בר' צדוק כך היה מנהגן של בית ר"ג שהיו מביאין דלי מלא עדשים ומציפין עליו מים ונמצא אוכל למטה ופסולת למעלה והתניא איפכא לא קשיא הא בעפרא הא בגילי: **מתני'** בית שמאי אומרים אין משלחין ביום טוב אלא מנות וב"ה אומרים משלחין בהמה חיה ועוף בין חיין בין שחוטין משלחין יינות שמנים וסלתות וקטניות אבל לא תבואה ורבי שמעון מתיר בתבואה: **גמ'** תני רב יחיאל ובלבד שלא יעשנו בשורה תנא אין שורה פחותה משלשה בני אדם בעי רב אשי תלתא גברי ותלתא מיני מאי תיקו: רבי שמעון מתיר בתבואה: תניא רבי שמעון מתיר בתבואה כגון חטין לעשות מהן לודיות שעורים ליתן לפני בהמתו עדשים לעשות מהן רסיסין: **מתני'** משלחין כלים בין תפורין בין שאינן תפורין ואע"פ שיש בהן כלאים והן לצורך המועד אבל לא סנדל המסומר ולא מנעל שאיני תפור ר' יהודה אומר אף לא מנעל לבן מפני שצריך אומן זה הכלל כל שנאותין בו ביו"ט משלחין אותו: **גמ'** בשלמא תפורין חזו למלבוש שאין תפורין נמי חזו לכסויי אלא כלאים למאי חזו וכי תימא חזו למימך תותיה והתניא לא יעלה עליך מותר להציעו מתחתיו, אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן שמא (תיברר) [תכרך] לו נימא על בשרו. וכי תימא דמפסיק מצע אחר ביני ובין מצע של כלאים, והאמרינן אפילו עשר מצעות זו על גב זו וכלאים מתחתיהן אסור לישן עליהם. אלא הכלאים שהתירו לשלחו ביו"ט הוא וילון, פירוש פרוכת. ואקשינן וכי מותר להשתמש בוילון של כלאים, והאמר עולא וילון טמא מפני שהשמש מתחמם כנגדו. ופרקינן אלא האי כלאים ששנינו שמותר לשלחם ביו"ט מצעות קשות הן, וכדרב הונא דאמר נמטא דנרש שריא, פירוש הלבדין שעושין בנרש, אע"פ שהן כלאים מותר להשתמש בהן מפני שהן חוקים, ואין נימא נמשכת מהן.

רבא אמר. לעולם מה טעם קאמר ושוב כתישה לא שריא ואפילו בקטנה ומיירי להו לבני מ"י שיש להם עבדים שמזלגים בדבר כך פירש הקונטרס:

הבורר קטניות ביו"ט בית שמאי אומרים בורר אוכל ואוכל. ולפי היינו ברירה וכו' ותימה דבמסכת שבת (דף קלח.) קאמר מה דרכו של בורר טולו האוכל ומניח הפסולת והכא משמע שאין ברירה בכך דקרי ליה שנוי וי"ל דהתם ה"פ טולו האוכל עצמו ומניח הפסולת פירוש יזרוק אותו ומכל מקום פסולת מתוך האוכל הוי ברירה אי נמי התם שהפסולת מרובה על האוכל ואז ודאי הוי אוכל מתוך הפסולת דרך ברירה אבל הכא מיירי שהאוכל מרובה על הפסולת ואז הוי פסולת מתוך האוכל דרך ברירה וכגמ' דפרץ דפסולת מרובה על האוכל מי איכא מאן דשרי ברירה אבל אוכל לא שרי דנפיש בטרחא וווטר בשיעורא. פירוש פסולת כגון אבנים דקות והאוכל גסים. אחד מן האוכל כנגד שנים מן הפסולת, דברי הכל בזה בורר תוטל האוכל ומניח הפסולת במקומו. **רב"ג אומר אף מדיח ושולה.** וכך היו נוהגין מביאין דלי מלא עדשים ומציפין עליו מים. אם הפסולת כגון חבן וכיוצא בו נמצא הפסולת צפה והאוכל למטה, ואם הוא עפר נמצא האוכל למעלה והעפר למטה. ירושלמי הבורר והטוחן וסרקיד בשבת נפקל, ביו"ט סופג הארבעים. והתינן בורר כדרכו (בחיקו) ובתמחוי, ההיא דר"ג היא דתני אף מדיח ושולה. ותתני של בית ר"ג שוחקין פלפלין ברחים שלהן. מותר לשחוק ואסור לבור. [**מתני'**] בית הילל **אומרים משלחין** ביו"ט בהמה וחיה ועוף (ושוחטין) **יינות שמנים וסלתות וקטנית אבל לא תבואה.** תני וכלכך שלא יעשה בשורה. ואין שורה פחותה משלשה בני אדם. בעי רב אשי תלתא גברי בתלתא מיני מאי, תיקו. **תניא** ר' שמעון מתיר בתבואה. ג) של חטין לעשות מהן עפסיות, שעורין לעשות מהן רסיסין. **מתני'** משלחין כלים בין תפורין בין לא תפורין. ואמרינן תפורין חזו למילבש, שאין תפורין נמי חזו לכסויי, אלא כלאים למאי חזו, וכי תימא דמפסיק מצע אחר ביני ובין מצע של כלאים, והאמרינן אפילו עשר מצעות זו על גב זו וכלאים מתחתיהן אסור לישן עליהם. אלא הכלאים שהתירו לשלחו ביו"ט הוא וילון, פירוש פרוכת. ואקשינן וכי מותר להשתמש בוילון של כלאים, והאמר עולא וילון טמא מפני שהשמש מתחמם כנגדו. ופרקינן אלא האי כלאים ששנינו שמותר לשלחם ביו"ט מצעות קשות הן, וכדרב הונא דאמר נמטא דנרש שריא, פירוש הלבדין שעושין בנרש, אע"פ שהן כלאים מותר להשתמש בהן מפני שהן חוקים, ואין נימא נמשכת מהן.

עין משפט נר מצוה

קיז א מיי' פ"ג מהל' יו"ט הלכה יג סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תקד סעיף ג:
קיח ב ג מיי' פ"ג מהלכות יו"ט הלכה טו טז טוש"ע א"ח סימן תקי סעיף ב:
קיט ד מיי' פ"ה מהל' יו"ט הלכה ז סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תקנו סעיף א:
קכ ה ו ז מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף ג:
קכא ח טוש"ע שם סעיף ג:
קכב ט מיי' שם הלכה ו:
קכג י כ מיי' פ"ט מהל' כלאים הלכה יב סמג לאוין רפג טוש"ע י"ד סימן שז סעיף ג:
ל (מיי' שם הלכה יד)

רבינו חננאל

רב פפי לא אכל דייסא בבית מר שמואל, משום פריצותא דעבדי. **מתני'** הבורר קטניות ביום טוב, עד בית הילל אומרים בורר כדרכו בחיקו ובתמחוי אבל לא בטבלא כו'. תניא רשב"ג אומר מחלוקת בשאוכל מרובה על הפסולת, לבית הילל אומרים בורר כדרכו, אבל אם הפסולת מרובה על האוכל, כגון דנפיש בטרחא וווטר בשיעורא, פירוש פסולת כגון אבנים דקות והאוכל גסים, אחד מן האוכל כנגד שנים מן הפסולת, דברי הכל בזה בורר תוטל האוכל ומניח הפסולת במקומו. **רב"ג אומר אף מדיח ושולה.** וכך היו נוהגין מביאין דלי מלא עדשים ומציפין עליו מים. אם הפסולת כגון חבן וכיוצא בו נמצא הפסולת צפה והאוכל למטה, ואם הוא עפר נמצא האוכל למעלה והעפר למטה. ירושלמי הבורר והטוחן וסרקיד בשבת נפקל, ביו"ט סופג הארבעים. והתינן בורר כדרכו (בחיקו) ובתמחוי, ההיא דר"ג היא דתני אף מדיח ושולה. ותתני של בית ר"ג שוחקין פלפלין ברחים שלהן. מותר לשחוק ואסור לבור. [**מתני'**] בית הילל **אומרים משלחין** ביו"ט בהמה וחיה ועוף (ושוחטין) **יינות שמנים וסלתות וקטנית אבל לא תבואה.** תני וכלכך שלא יעשה בשורה. ואין שורה פחותה משלשה בני אדם. בעי רב אשי תלתא גברי בתלתא מיני מאי, תיקו. **תניא** ר' שמעון מתיר בתבואה. ג) של חטין לעשות מהן עפסיות, שעורין לעשות מהן רסיסין. **מתני'** משלחין כלים בין תפורין בין לא תפורין. ואמרינן תפורין חזו למילבש, שאין תפורין נמי חזו לכסויי, אלא כלאים למאי חזו, וכי תימא דמפסיק מצע אחר ביני ובין מצע של כלאים, והאמרינן אפילו עשר מצעות זו על גב זו וכלאים מתחתיהן אסור לישן עליהם. אלא הכלאים שהתירו לשלחו ביו"ט הוא וילון, פירוש פרוכת. ואקשינן וכי מותר להשתמש בוילון של כלאים, והאמר עולא וילון טמא מפני שהשמש מתחמם כנגדו. ופרקינן אלא האי כלאים ששנינו שמותר לשלחם ביו"ט מצעות קשות הן, וכדרב הונא דאמר נמטא דנרש שריא, פירוש הלבדין שעושין בנרש, אע"פ שהן כלאים מותר להשתמש בהן מפני שהן חוקים, ואין נימא נמשכת מהן.

מסורת הש"ס

ג) [נרכות ה: וש"נ], ב) שבת קמב:, ג) כיוסלמי ליתא בקונ'], ד) [שבת קמב: ע"ש], ה) רשב"ג כל"ל, ו) [ע' תוס' שבת קמב: מד"ה שאוכל], ז) [תוספת' פ"ח], ח) כיוסלמי ליתא ובקונ'], ט) [תוספתא שם ע"ש], י) [שבת ס:], כ) כ"ל ע"ש], ל) [שבת ס:], ל) כ"ל ולפי"פ שאין לנרך המיעד וכן הוכח ממתני' כיוסלמי (וע' ביאור הגר"א לא"ח סימן ל"ח פ"ק ג), מ) יומא סט. תמיד מ:, מ) [ליתא ביומא ובתמיד], נ) כ"ל ונוסף: מי מגג, ס) כ"ל ונוסף: מי אדן ישראל, ע) כ"ל: של מגדים, פ) [דברים כב], צ) דלפיכי פסולת יהיה אסור כל"ל, ק) [בקאמר], ר) גרס מפני מה אמרו וילון אסור כל"ל, ש) ול"ל כיולך אמרו מפני מה אמרו כו' כ"ה בחלופי גרסאות.

תורה אור השלם

ו. אֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמֹרוּ בְּהֶמְתְּךָ לֹא תַרְבִּיעַ כִּלְאַיִם שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע כִּלְאָיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ: ויקרא יט יט

גליון הש"ס

גמ' **בלאים לבאי חוז.** ע' יומא דף ד ע"ב תוספות ד"ה לכתיב:

לעזי רש"י

קו"ט. מעיל.

מוסף רש"י

בורר אוכל ואוכל. המאכל יטול והפסולת ישאר בכלי (שבת קמב:), בורר כדרכו. טעל פסולת ומניח אוכל אם כלאים (שם). מדיח ושולה. מגיף עליהם מים בכלי לנרור פסולתן (שם קמ:). בד"א כשהאוכל מרובה על הפסולת. דלי שקיל אוכל מפיס בעולמא (שם קמב:). דברי הכל נוטל את האוכל. דבריתיתא עכ"ם ולא כאיסורא (שם). שמא תכרך לו נימא על בשרו. ומתחמם ופסיק ריסא הוא (המפרש לתמיד כז:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com